

Skjema for medlemskartotek.

Navn ..... Daniel Nøis ..... Medlem fra .....
 Adresse..... Risøyhamn ..... Født den .5/10.1880.
 ..... Tlf.priv.....
 Stilling Skipper på fiske og Ishavet.... " arb.st.....

Opplysninger om opphold i polare strök:

Når:	Hvor:	I egenskap av og eventuelt med hvilken ekspedisjon:--
1900 - 1901	Spitsbergen	~~Hans Tusfjord~~ <i>slans forgrusen Tusfjord</i> fangsteksp.
1905 - 1906	"	egen "
1909 - 1910	"	" " -Strang
1911 - 1912	Næstkommanderende på	unnsetning etter Schrøder-Strang-eksp.
1913 - 1915	Spitsbergen	Hentet kullprøver til direktør Hjort
1916-17-18-19	Ishavet	på sommerfangst
1922		med dosent Hoel
1923		Skipper med BLÅFJELL, Fiskerikonsulent Iversen.
1929		Kartlegging rundt Nordlagunen, Jan Mayen

Den 5. okt. fyller Daniel Nøis, Rissøyhamn, 70 år. Han er født på gården Nøss på Andøya. Det er få som kan se tilbake på et så rikt avvekslende arbeidsliv og rikt på opplevelser som denne mann.

Som alle unggutter var det sjøen, båter og seiling som lå ham i blodet. Og allerede som atten år bygget han den første 25 fots seilskøyte. Det var da i overgangstida fra nordlandsbåter til dekkete fiskebåter. Et par^{ar} etter finner vi ham i en fangshytte på Vest-Spitsberga^t på overvintring etter isbjørn, polarrev og selhund.

I 1905 seiler en 44 fots skøyte i stiv nordøst kuling over Ishavet med kurs for Spitsbergen. Ombord finner en D. Nøis og H. Furfjord som ledere og M. Pettersen, A. Skjelde og H. Aronsen som fangstmenn. Under Bjørnøya ble kulingen dem for stiv. Dekket og fangstbåtene ble fylt av brottene, loglinen røk og den lille kompasset gikk rundt som en karusel. Men Spitsbergen fant de og kom til Norge året etter med god fangst.

I 1907 bygde Nøis en småskøyte til sin bror på Nordmjele og samme året anla han sammen med Håkon Aronsen Rissøyhamn Slipp & Båtbyggerb Men det ble for lite spenning for ham på landjerda. Han måtte ut. Så kjøper han i Lofoten "Nord"- en 34 fots motorbåt. Om ikke lenge finner en ham på tur nordover til Spitsbergen. Motoren - en dobbelsylinder- var ikke god, og ute i Ishavet sprang den ene sylindere. Men Nøis så lyst på situasjonen da som mange ganger før og siden. Det var bare å ta vekk den ødelagte sylindere, og så dra videre. Fram kom han med både båt og mannskap.

I febr. 1913 finner en Nøis ombord i selfangeren "Herta" på tur opp til Nord-Spitsbergen for å berge rester av Schrøder- Strand ekspedisjonen som var forulykket. Nøis hadde sine kjørhundere med seg og de to vandte overvintringsmenn Johan Nilssen og Martin Pettersen med. Ekspedisjonen ble ledet av kaptein Staksrud med Nøis som kjentmann og nestkommanderende. Utafor Isafjord ble de stoppet av isbaksen, og utstyret ble losset på isen, likeså de to reinlapper de hadde med seg, samt 20 kjørerein. Det ble en stri tærn over isfjell og isbreer. Men over ned og ned kom de til den forulykkete ekspedisjonen hvor deltakerne var i en dårlig forfatning. De som var i liver ble berget. Men tilbaketuren til "Herta" var hard. De 20 reinene tålte ikke påkjenningen og stupte eller måtte skytes. Folkene måtte spenne seg sjøl for selene, men med kald beregning og intens innsats av mannekraft kom de vel fram. D. Nøis fikk som oppgave å berge den innefrosne skuta til Schrøder-Strand ekspedisjonen. Han ble derfor igjen, og oppgaven løyste han.

Året etter finner en søn søter på båtbyggeriet i Risøyhamn. Her bygde han en ishavsskute, som han døpte "Polarstjerna". Med denne seilte han på nytt over Ishavet på fangst og overvintring. Senere kjøpte Nøis "Johan Drage", og med denne båt drev han ishavsfangst og fiskeri i flere år.

Men fangst og overvintring var nok det som drev og lokket mest Nøis var liksom født til det. Han var den sjelskrevne leder. Med Nøis som navigatør kjente karene seg trygge. Å fare over til Svalbard i en 34 fots båt er en bedrift som få greier. Nøis greide det. Denne vegen, han navigert 28 ganger i til dels små farkoster. Og det uten å miste en eneste mann.

I krigsårene ble Nøis sendt opp til Svalbard for å berge en forlatt ishavsskute. Under dette arbeidet kom engelskmennene og gjorde rent bord. Og Nøis så vel som mange andre ble med over til Skottland. Her arbeidet han på et skipsverksted. Han viste seg snart å være den mannen som kunne sine ting. Kongen skulle ha 70-årsdag, og da gjaldt det å gi ham en minnegave fra de norske styrkene. Hva skulle det være? Jo det ble et vikingskip i miniatyr, og D. Nøis ble den som laget dette. Han gjorde skipet så vel fra seg at det ble snart å lage et nytt. Dette ble det en takkegave fra de norske styrkene til Dumfri's by, hvor det står i rådhuset.

Etter krigens slutt kom Nøis heim til Risøyhamn og driver nu et trelastlager. Han har kanskje sagt sjøen og rventyret farvel. Men minnene kommer desto sterkere fram.

D. Nøis har vært en meget rikt utrustet mann. Skolegang har det ikke vært utenom halv folkeskole, for Nøis var husmannsgutt og det ble derfor å forsamle lange turer for å skaffe mat på bordet. Men det er i livets hårde skole at han har fått sine rike evner utviklet. Denne skole har vært hård, men god. Denne skole har gjort han til en plikttro og arbeidets adelsmann.

Når han nu fyller 70 og begynner på siste vakt, kan han med øre se tilbake på et slitsomt, men minnerikt livsløp. Han er snart den siste av den gamle garde, men står på handa, for som aktiv skytter, kan han enda treffe blinken. Øynene svikter kanskje litt, men de mange premier og medaljer minner om det som var.

På denne hans hedersdag slutter vi oss til de mange som sender han en hilsen, og vi ønsker han på sjømannsspråket: God vakt.

H. M.